

A Lélek teljessége

Amikor a Szentlélek az emberben lakozást vesz, új életet ad neki, és elkezd belülről átfőrnálni. De nem csupán az egyes hívőben akar munkálkodni, hanem a hívők között, és a hívőkön *keresztül* nem hívő környezetükben is. Az egyház felépüléséhez, működéséhez és hatékony szolgálatához egy folyamatosan megújuló természetfeletti erőforrásra, a Szentlélek teljességére van szükség. Bár ezt mindenki vallja, a Lélek-keresztségről és a karizmákról, különösen a jel-ajándékokról többféle felfogás létezik, amelyek részben azért véglegesek, mert sajnos sokszor inkább egymásra reagálnak, mint a Bibliára.

1. Különböző felfogások

<i>Kegyességi irányzat</i>	<i>Vélemények a Lélek-keresztségről</i>	<i>Vélemények a jel-ajándékokról</i>
Fundamentalisták, egyes evangélikások	- A megtéréskor történik, az újjászületéssel azonos. / Ma már nincs, mert apostolok híján apostoli kézrátétel sincs.	- Már nem léteznek, nincs rájuk szükség. / Néha előfordulnak. - Ma mind pszichés vagy démoni eredetű.
Evangélikások, egyes karizmatikusok	- A megtéréskor történik, azonos az újjászületéssel. / Az újjászületéskor és máskor, többször is történhet, azonos a beteliséssel. - Jele sokféle lehet.	- Néha előfordulnak. / Ma is mind léteznek. - A hitélet szerves részei, de nem szabad túlhangsúlyozni őket.
Pünkösdi mozgalom, sok karizmatikus	- Ma is van, általában az újjászületés után történik. - A jele a nyelveken szólás. / Egyik jele a nyelveken szólás.	- Ma is léteznek. - A hitélet szerves részei, hiányuk a lelki élet hiányosságára utal.

2. A Lélek kiöntésének ószövetségi ígérete

Isten ószövetségi ígéretei szerint egy napon a Lelkét "kiönti" minden hívőre (Jóel 3:1-2). Keresztelő János azt állította, hogy ő csak vízbe merít, de a Messiás "Szentlélekkel fog keresztelni", azaz szó szerint "Szentlélekbe fog meríteni" (*baptizó*; Mk 1:8, Jn 1:33, ApCsel 11:16). Jézus pedig azt ígérte, hogy akik benne hisznek, azok megkapják a Szentlelket: "megitítja" őket a Lélekkel, és az "buzgó forrássá válik bennük" (Jn 7:37-39 vö. 1Kor 12:13), illetve "felruházza" őket Lelkével mint mennyei erővel (Lk 24:49, ApCsel 1:8).

A Lélek-keresztséggel kapcsolatban két igehely szokott félreértésekre okot adni. Az egyik a Mt 3:11 és Lk 3:16 sajátos kifejezése: "tűzzel és Szentlélekkel" (*en pneumatī hagiō kai pūri*) értelem szerinti, pontos fordításban azt jelenti: "tűzes Szentlélekbe" vagy "a Szentlélek tüzébe" meríteni (tűz = ítélet, tisztulás). Nincs tehát egy "Lélek-keresztség" és egy külön "tűz-keresztség".

A másik félreérthető ige az 1Kor 12:13 ("...egy Lélek által mi is mind egy testté kereszteltettünk"). Egyesek szerint itt a Lélek az alany, *ő az*, aki keresztel, és nem egy testté, hanem az egy testbe kereszteli bele a hívőt. Ez azt jelentené, hogy aki megtér, azt "a Lélek Krisztus testébe meríti", és aki betelik, azt Krisztus meríti a Lélekbe. Ez az értelmezés nem állja meg a helyét. Egyrészt a *baptizó* (bemeríteni, keresztelni) ige szenvedő szerkezetben áll ("lettetek bemerítve"), és ilyenkor a cselekvés alanya a *hūpo* + birtokos esetről ismerhető fel, a Lélek (*pneuma*) azonban itt *en* + részes esetben áll, ami a cselekvés eszközére vagy közegére utal. Ezért a Lélek nem lehet az alany, a szöveg szerint egyértelműen "egyazon Lélekbe lettetek merítve", ami megegyezik a Biblia egészének tanításával is (a Messiás merít a Lélekbe), és elkerülhetünk egy képzavart is ("testbe" nem lehet "belemerülni", csak vízbe). Ami a *testbe* fordítást illeti, az *eisz* alapjelentése valóban ba-be-, de nem lehet a *baptizó* vonzata (ti. amibe merülünk), mert azt a görög a részes esettel fejezi ki. Az *eisz*-nek itt nem irány-, hanem *cél*határozói funkciója van: "egyazon Lélekbe merítve lettünk egy testté". Nincs tehát "Krisztusba merülés", csak Lélekbe merülés, az is Krisztus által.

3. Az ígérek újszövetségi beteljesedése

Pünkösdről Jézus előre megmondta, hogy mi fog történni (Lk 24:49, ApCsel 1:5,8), ami történt, azt Lukács leírta (ApCsel 2:2,4), és a történeteket Péter apostol *értelmezte* (ApCsel 2:17,33,38). Érdemes tehát végigvonnunk, hogy hogyan írtak pünkösdről azok, akik átérték:

- 1:5 "nemsokára [szó szerint:] Szentlélekbe lesztek merítve"
- 1:8 "erőt kaptok, amikor [szó szerint] rátok jön a Szentlélek"
- 2:2 "szélroham az égből" (vö. Jn 3:8 "a szél fúj, ahol akar...")

- 2:4 "mindnyájan megteltek Szentlélekkel"
- 2:17 Péter szerint Jóel ígérete teljesebben, miszerint Isten "kiönti" a Lelket minden hívőre
- 2:33 Jézus megkapta az Atyától, és "kiöntötte" a megígért Lelket, a jeruzsálemiek *ezt* látták, hallották
- 2:38 ígéret a megtérőknek: "megkapjátok a Szentlélek ajándékát", azaz ajándékul a Szentlelket (nem a Lélek egyik ajándékát).

Ami a 120 hívőt illeti, közülük az apostolok már ezelőtt is *újjászületett* hívők voltak, vették a Lelket (Jézus beléjük fújta, Jn 20:22). Ettől *külön* eseményként élték meg, hogy a Lélek "leszállt" rájuk, "ki lett öntve" rájuk, "be lettek merítve" a Lélekbe, ők pedig "beteltek" a Lélekkel, és így "felruháztattak" a Lélek erejével, azaz "erőt vettek". A többiek mindezt az újjászületéssel *egyszerre* élték át. Az eddigiek alapján tehát a pünkösödöt leíró kifejezéseket *szinonimának* tekinthetjük, hiszen ugyanazt az eseményt írják le.

Később a samáriaiak is megtértek, sőt megkeresztelkedtek ("befogadták az ígét", ApCsel 8:14). Samária etnikailag és vallásilag kevert, a zsidókkal szemben ellenséges terület volt. A samáriaiaknak a *zsidó apostolok* tekintélyét kellett elfogadni (vö. Jn 4:22), a zsidóknak pedig *bizonyosság* kellett a samáriaiak megtéréséről (ApCsel 1:8). Péter és János tehát lement Jeruzsálemből, és imádkozott értük "hogy [szó szerint:] vegyenek Szentlelket, mert még egyikükre sem szállt rá" (8:15-16), és az ima után a samáriaiak (szó szerint) "vettek Szentlelket" (8:17; a "részesültek a Szentlélek ajándékában" fordítás pontatlan, az "ajándékában" nincs ott a görögben). Tehát itt a Lélek "vétele" és a Lélek "leszállása" a szinonima.

Ami a római Kornéliuszék megtérését illeti, a zsidók számára szükséges bizonyítás részben előre történt (Péter látomása ApCsel 10:1-16), részben menet közben: Péter prédikációja alatt "leszállt" a Szentlélek, "kiöntetett" rájuk, illetve "bele lettek merítve". Ők *így* "vették" a Lelket, és utána keresztelkedtek meg (10:44-47, 11:15-16).

Végül, kb. 20 évvel pünkösöd után az efezusi János-tanítványok Pál prédikációja nyomán Jézusban is hitre jutottak, megkeresztelkedtek, és ezután "szállt le" rájuk a Lélek (ApCsel 19:1-6).

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy az apostolok és a samáriaiak esetében az újjászületés *után* jött a Lélek teljessége, a 108 tanítvány, Kornéliuszék és a János-tanítványok esetében az újjászületés és a betelés *egyszerre* történt. A Lélek fúj, ahol akart.

4. A fogalmak és jelentéseik

A "Lélek ajándéka" kifejezés elvben kétféle képpen érthető: mint a Lélektől kapott ajándék, vagy a Lélek mint ajándék. A megtérők egyértelműen "a Szentlélek ajándékát" veszik, azaz ajándékul magát a Szentlelket, és nem csupán a Lélek egyik ajándékát a szolgálathoz (ApCsel 2:38, 10:45 vö. 11:16-17). Mivel a Lélek Isten ajándéka, ezért sem őt magát, sem az ő ajándékait nem lehet adni-venni (ApCsel 8:20).

A "Szentlélekbe merülés/merítés" ritka, de jelentős fogalmának is úgy tűnik, kettős jelentése van. Egyfelől az ApCsel-ben a Lélekkel való betelés *előszöri* vagy *isméltődő* élményének, a *szolgálathoz* szükséges erővel felruháztatásnak a szinonimája. Másfelől a páli levelekben *egyszeri* és *üdvözítő* hatású történésre utal (pontosított fordításban): "egyazon Lélekbe merítve mindnyájan egy testté [lettünk], és mind egyazon Lélekkel lettünk át- vagy megítatva" (1Kor 12:13), illetve "a Szentlélek újjászülető és megújító fürdője" révén menekültünk meg (Tit 3:5-6).

A "Lélek vétele" is többjelentésű fogalom. Egyfelől a Lélek vételét-megkapását jelenti a hitre jutáskor (Jn 7:37-39, 20:22, ApCsel 19:2), másfelől a Lélek leszállására is utalhat (ApCsel 8:15-17; azért imádkoztak, hogy a samáriaiak *vegyék* a Szentlelket, *mert* még nem *szállt rájuk*, de az ima után *vették* a Szentlelket, mert az észlelhetően leszállt. Amikor az ApCsel 10:47-ben Péter szerint Kornéliuszék ugyanúgy megkapták / vették a Szentlelket, akkor vsz. azt hangsúlyozta, hogy ők is *megkapták* (Jn 20:22), és nem azt, hogy ők is *ugyanúgy* kapták meg, mint ők. Végül, Jézus szerint az Atyát kérni lehet, hogy "[folyamatosan] adja" Lelkét (Lk 11:13). Ez vagy csak a pünkösödről szóló ígéret, vagy azóta is minden kor minden hívőjére vonatkozik. Utóbbi esetben, mivel a Lélek benne van és marad a hívőben, annak a lehetőségére utalhat, hogy a hívő a Lélek folyamatos megújító, tisztító, erősítő és vezető munkálkodását kérheti, illetve hogy szükséges és természetes e függésben maradnia.

A "Szentlélek-kereszttség" fogalmához több, egymásnak ellentmondó felekezeti klisé tapad. Az eltérések fő oka, hogy vagy az ApCsel 2. és 8. értelmében (~ betelés), vagy az 1Kor 12. és a Tit 3. értelmében (~ újjászületés), vagy az ApCsel 10. és 19. értelmében (~ újjászületés és betelés) használják. Talán megoldáshoz vezetne, ha nem bibliai *szakkifejezésekben* gondolkodnánk (Lélek-kereszttség, Lélek vétele, Lélekkel betelés stb.), hanem a bibliai *képekben* (kiöntés, betelés, belemerülés, átitatódás). Például egy poharat bele lehet meríteni a lavór vízbe úgy is, hogy azonnal telemegy, de úgy is, hogy először csak kevés víz megy bele (lényeg, hogy *van* benne), és csak később nyomjuk teljesen víz alá a száját (lényeg, hogy meg is telik). Ugyanez történik, ha üres lavórba állított pohárba felülről öntünk vizet: megtelik, és amikor kicsordul, bele is

merül a körülötte levő vízbe. Ha az analógia helyes, akkor minden *megtérő* belemerül a Lélekbe és megitatatik a Lélekkel – részben vagy teljesen –, illetve későbbi *hitélete során* a Lélek újra meg újra teljesen is betöltheti, a Lélekbe teljesen belemerülhet. Ez esetben mennyiségi és funkcionális a különbség az egyszeri lelki újjászületés (lényében benne van a Lélek), és a szolgálathoz szükséges többszöri betelés (lényét be is tölti a Lélek) között.

5. A Lélekkel megtelés módjai

Az Újszövetség eredeti szövegéből jól látszik, hogy a Lélekkel való betelés az emberrel mindig *történik*, tehát ilyenkor *Isten* cselekszik az emberrel. A görög ige (*pléroó*) ugyanis mindig passzív, szenvedő szerkezetben áll (az ember "betelik" vagy "betöltetik"). Ezért sem szerencsés kifejezés a "betöltekezés", hiszen ez se nem aktív, se nem passzív, ún. mediális alak, ami azt sugallhatja, hogy mi is aktívak lehetnénk a dologban. Az ApCsel szerint a Lélek váratlanul, maradandóan és ismételten is betölthet:

- váratlanul, *egyszeri* történésként, de *többször* is – lásd az egész gyülekezetet Péterrel együtt (2:4), Pétert másodszor (4:8), a gyülekezetet ismét (4:31), Pált először (9:17) és másodszor (13:9)
- hosszabb-rövidebb időre *maradandóan* is – lásd a diakónusokat (6:3-5), közülük István vértanút (7:55), illetve Barnabást (11:24).

Az Ef 5:18 elterjedt fordítása: "...teljete meg Lélekkel!" (*pleruszthe en pneumatí*), mintha a Lélekkel való betelésre buzdítana, pedig nem egészen erről szól, és a fordítása több kérdést vet fel. A "betelni" (*pléroó*) ige felszólító módban van, szenvedő alakú, és folyamatos vagy ismétlődő cselekvésre utal: "teljete meg mindig..." Mégsem a Lélekkel kell betelni, mert a Lélek (*pneuma*) itt *en* + részes esetben áll ("Lélekben" vagy "a Lélek által"), a *pléroó* ige vonzata azonban – tehát a tartalom, amivel valaki vagy valami betelik – mindig a birtokos eset (lásd ApCsel 2:4, 4:31, 13:52, Lk 1:15,67, 5:26 stb.). Pál tehát nem arra szólít fel, hogy bor helyett a Lélekkel teljünk be, hanem arra, hogy a Lélekben vagy a Lélek által teljünk be valami mással (19. vers), mint amivel akkor telünk meg, ha lerészegedünk. A teljes mondat tehát szó pontosított fordításban így hangzik: "Ne részegüljete meg a bortól, *amiben* tönkremenés van, inkább telje(sedje)te be mindig Lélekben / a Lélek által: énekelve egymásnak zsoltárokat, himnuszokat és lelki ódákat, énekelve és zsoltározva szívetekben az Úrnak, hálaad adva mindenért..." Az ének és a hálaadás természetesen nem a "módszer" arra, hogy *hogyan* teljünk meg a Lélekkel, hiszen éppen ellenkezőleg arról van szó, hogy *a Lélek jelenléte, hatása, közege, erőtere* az, ami által a hívő dalra és hálaadásra fakad. Mi áll tehát egymással szemben? A bor és a Lélek, pontosabban a hatásuk: a tönkremenés *üressége* és a *beteljesedés* áldásai. Ahogy a bor az a közeg, amelyben az ember és kapcsolatai kiüresednek és tönkremennek, úgy a Lélek az a közeg, amelyben ember és ember, Isten és ember között kapcsolata ki- és beteljesedhet. Tel(jesed)jünk be tehát a Lélek által mindazzal, ami *ellenkezője annak az ürességnek*, amit a részegség káromkodással, durvasággal akar betölteni. Ez talán szörszálhasogatásnak tűnik, de nem az: a hagyományos fordítás sajnos sok alkalmazási hibára, visszaélésre adott már lehetőséget (pl. egyesek más hívőktől kérik számon, hogy azok "a páli parancsnak" engedelmességgel beteltek-e a Lélekkel, mások pedig lelkesen ismételt imák, énekek segítségével akarják elérni a Lélek teljességét).

6. A Lélek teljességének hatásai

A Lélek teljessége hatást gyakorolhat...

- az ember *értelmére*: nyelveken szólásra, prófétálásra és Isten magasztalására indít (ApCsel 2:4, 10:46, 19:6); álmod, látomást, próféciát ad (2:16-18), illetve bölcsességet a közösség szervezéséhez (6:3-5)
- az ember *érzelmeire*: örömet adhat egyénnek és egy egész közösségnek egyaránt (ApCsel 13:52 vö. Róm 14:17), de haragra is indíthat (ApCsel 13:9 vö. Jn 2:13-17, de vö. Ef 4:26 és Jak 1:20)
- az ember *akaratára*: hitet adhat valakinek ahhoz, hogy másokat bátorítson szolgálatra (ApCsel 11:24), illetve közvetlenül is felbátoríthat egy egész közösséget (4:31)
- az ember *testére*, konkrétan gyógyulásként (ApCsel 9:13)
- az *Istennel* való kapcsolatára: Isten magasztalására indíthat (ApCsel 2:4); esztelenség, ittas káromkodás helyett bölcsességre, Isten akaratának felismerésére, magasztalásra, hálaadásra indíthat (Ef 5:15-20)
- az ember *másokkal* való kapcsolatára: a bölcsesség ajándéka révén *békességet* adhat egy feldúlt közösségbe (ApCsel 6:3-5); *tiszta* gondolatokat, szavakat, sőt *közös* dicsőítést (Ef 5:19).

7. Összefoglalás

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy aki Jézusban hisz, az a Lelket megkapja / veszi a Szentlelket – ez kell a lelki újjászületéshez, a lelki megújuláshoz, az üdvösséghez. A Lélek teljessége azonban a hatékony szolgálathoz adhat rendkívüli erőt.

A Lélek egyfelől leszállhat spontán módon, ha nem is várjuk; másfelől imában kérni lehet a leszállását és teljességét – de sem magát a dolgot, sem a mikorját vagy a hogyanját nem szabad erőltetni, mert ez csak pszichés utáztatokhoz vezet.

Amikor a Lélek teljessége megadatik, akkor az a sokféle pozitív hatás révén felismerhető, nem érzékelhetetlen, és nem csak egy jele van, hanem sokféle.

A Szentlélek teljessége nem arról szól, hogy *mi* minél többet birtokolunk a Lélekből ("betöltekezés"), hanem arról, hogy *Isten* többet vesz birtokba *belőlünk*, hogy az átlagosnál sokkal közelebb von minket magához. Lényege, hogy amikor szükséges, akkor a hívő *Istennel együtt, teljes összhangban* gondolkodhat, érezhet, akarhat és cselekedhet, a hétköznapiánál nagyobb mértékben. A Lélek teljessége tehát nem bizsergésről vagy kellemes érzésekről szól, hanem nagyon is gyakorlati dolgokról.

Végül, a Szentlélek *Krisztus* Lelke: akit a Lélek tölt be, az *Krisztussal* van tele, ezért csak krisztusi módon viselkedhet.